

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. I. Geminus Nicætæ Benedictus, Illustrissimo itidem facinore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Salomoni magis credes quam Ciceroni, aut Deo de Salomone. Hunc ubi libido triumphavit, vitorum omnium mater idololatria cupissimè sub jugum misit. Quid virtutis remansit in Herode, postquam victas manus dedit Herodiadis perulantia, cuius incestum non lacrymis, sed cruoris rivulis deploravit infontissimi Baptistæ præcibus caput? O luxuriam! ô charybdin quæ omnes animæ vires, inò & corporis, quin & omnem virtutem gulosè absorbet abiguntque! *Ædes r. m. v. s.* Persuades, Partheni, & me in tuam sententiam trahis vel invitum.

§. I.

PARTHENIUS. *Ædesime*, suboleo quid velis. Epilogum expectas, & ut loqui desinam. Dentes credo, tibi pruriunt in cibum. Nec mirum: sextâ jam lineâ tangitur umbra, meridiem esse & mihi stomachi mei horologium dicit. Sed quæro te, patere, uterque suam prius & memoriam & patientiam exerceat, quam mensam accumbat. Revocemus in cumulum & synopsis quidquid horis antemeridianis super NICETÆ nostri victoriâ prolixè oblitescendâ disseruimus. Et nisi me fallit memoria, ordinem hunc servavimus.

Dictorum
compen-
dium.

Sermonis caput NICETAS fuit, verè victor, verè major egiis nostris quibuscunque. Quidquid illecebrarum, quidquid artis aut fraudis, quidquid machinarum Incontinentia seu Libido habet, in NICETAM expedit. Omnia tentavit fecissimus Cupido, omnia superavit castissimus NICETAS, dolos, artes, fucos, fraudes, vim omnem expunxit; technas, illecebras, machinas elusit universas. Novo ausu & robore planè admirando suum debellavit hostem. Hanc ei victoriam dum mirabundi gratularemur, sermo nos suaviter ad Incontinentiæ armamentarium deduxit. Hic duplicis generis arma reperimus, *Invitamenta* & *Effectus* Incontinentiæ: illis oppugnat, isti jugulat. Ita primum laeessentis Incontinentiæ telum est OTIVM, horribilis carapulta contra omne genus bonarum actionum. Alterum Incontinentiæ telum oleo litum, ut sit penetrabilis, GYLA est. De hac notum illud Ambrosii: *Sarventis Castitatem prodigit*. Et sanè plures occidit Gula quàm gladius, fuitque ea semper placitorum malorum fomes. Tertium & Quartum Incontinentiæ telum, LIBRI, & PICTURÆ lascivæ. Rarissimum est his tangi, & invulheratum vivere. Quintum, OCVLORVM LIBERTAS. Abundè, reor, demonstravimus, quantum veneni per oculos attrahamus in animum. Beatus ille, qui oculorum suorum dominus, seduci se ab illis non sinit. Sextum Incontinentiæ volatile illicium SERMO IMPUDICVS. Multiplex hic malum, & audientium & loquentium. Septimum trabale telum Incontinentiæ SOCIETAS PRAVA. Contra piceatam hanc tragem, nemo nimium munitus erit aut cautus. Alienis exemplis, & societate plurimi perirent qui perire se nesciunt.

§. II.

ATque his armis oppugnavit NICETAM Libido. Initium pugnae, ab illo hortensio. Orio cœpit, cum fortissimus juvenis, ad mollissimum lectulum deduceretur, tanquam illic suavissimè meridiaturus, ubi hortus variam voluptatem velut offertam epulis mensam jam explicasset: Postquam ergo resupinus in toro juvenis blandè alligatus est, petulantissimæ mulieris compta facies, libris & picturis ad nocendum longè pestilentior, castissimis illius oculis sese impudenter ingessit. Hic, audire aut aspicere; hic tangi aut tangere, extremi res erat periculi. Ad fallendos oculos forma, ad inducendum animum verba incitabant compositissima. Et quid societate hæc poterat esse periculosius, quàm solum à solâ sic deprehendi? Vicit tamen, vicit

A NICETAS universa hæc incontinentiæ invitamenta. In lectulo delicatissimo, est victus, minime tamen oriosus, voluptatem paratissimam penitus exolus, ad pictam supra omnes imagines feminam neutiquam curiosus. Ad omnes oculorum illecebras cæcus, ad melitos verborum globulos surdus, Veneræ hujus societatis fortissimus adversarius, invictus, inexpugnabilis. Quia ergo Incontinentiæ tela, quibus expugnare solet, incassum ceciderunt, arma etiam, quibus solet jugulare, frustra fuerunt. Recordatiscine, *Ædesime*; quos Incontinentiæ statuerimus *Effectus*? & hi arma sunt illius, quibus, quos expugnavit, necat. Primus ergo Incontinentiæ *Effectus*, corpus viribus, Alter, crumenam numis exhaurire; Tertius, animum occidere: Quartus, ingenium hebetare: Quintus, famam inquinare: Sextus demum, virtutes omnes extirpare. Atque de his, est strictum & ordine nonnihil inverso, prout vericuli suggererant, jam egimus.

Nunc mensa & prandium nos vocat: *Ædesum*, meus hodie conviva eris, sed non asymbolus. Tres tibi quasiunculas ponam, quæ à proposito sermone, simul & à mensâ non abhorreant. Prima erit: cur Apicula volucres innubæ, & virgines avicula, Cereis famulæ vocentur; quos illa flores non tangant, quos homines non pungant, quo flore maximè gaudeant; quo etiam spectat quid mel virgineum, quid charta virgo, quæ virginea sit membrana? *Ædes*. Num hæc una est questio? **PARTH.** Una, sed conglobata. Altera: quæ herba & oculos acuat, & Castitatem; & quæ avium tam vivæ quàm mortuæ, seu, tam naturâ suâ quàm esu nostro, sint castissimæ, & quid apud homines religiosos lactuca & hordeum, quotidiana panis fercula sibi velint? *Ædes*. Ut video, mille me questionibus petes. **PARTHEN.** Ne disside: reperiemus responsa. Postrema, quæ, rerum delicatissimæ, quæ irreparabiles in utroque ordine numerabis jam præcisco Virginitatem. Eamus; nisi tu Chamæleon sis, & ætæ vivas. De ceteris, jam pransi colloquemur.

LIBER SECVNDVS.

CAPVT PRIMVM.

Geminus NICETÆ Benedictus, Illustrissimo
titidem facinore.

PARTHENIUS. In Sanctuariis Mithridatis maximi Regis devicti (Plinius memorat). Cn. Papeus Lib. 33. ad inventit in peculiari commentario, ipsius manu compositionem antidoti, è duabus nucibus fideis, sicibus totidem, & rutæ foliis viginti, simul tritis, addito salis granis: & qui hoc jejuniis sumat, nullum ei venenum illo die nociturum. Satis veneni congestimus ante meridiem. Vis, *Ædesime*, huic suum etiam antidotum queramus? *Ædes*. frustra hoc rogas? epulis tuis satur sum, nondum tuis verbis. Pertexe telam, mi Partheni, quam ortus es. Venena nosse, te auctore didici: discam etiam nosse obliiscentia venenis pharmaca. Tu mihi Mithridates sis. Marfos, Ophiogenes, Pysillos terrori serpentibus fuisse, narrat idem Plinius, & tactu ipso succive medico levasse. Anguis est Incontinentia, fecundissima veneno, & quos non icit Partheni? è Pysillorum familia te virum præsta, & icit aut icientis tactu medico succurre. **PARTH.** blandè cogis.

Ergo progrediamur sermone cæpto, & jam alterum à NICETÆ exordium ducamus, cui nemo non acclamet. Vicit

Vicit NICETAS; exulter, triumphet NICETAS. A

Quod Seneca de suo Mutio, ego verius affirmarim de NICETÂ nostro: Confecit bellum inermis ac mancus, & lingua truncâ totum Veneris exercitum profligavit. Vicit. *ÆDES*. Vicit excellentissimè; transcendit pænè omnem laudum nostrarum apicem: inimitabilis est. Et quis talem pugnam expetat, ut talem coronam referat? nil periculosius, quàm sic pugnasse; nil tamen etiam gloriosius, quàm sic vicisse. Parem, puto, NICETAS in hoc neminem habet; facinus illius est incomparabile.

PARTH. Sed habeat parem, conferri cum illo possint alii, hoc ipsum illius laudi accedit, quòd sic pugnavit, ut & alios ad similem pugnam animaret, & pugnare docuerit exemplo. Benedictus, magnus ille sanctissimæ familie Patriarcha, post NICETAM felicissimè pugnavit. Hostem ex adverso stantem, & quem oculis designaret, non habuit; seipsum vicit; Cupidinem triumphavit, quem non vidit. Vis narem & hoc prælium? *ÆDES*. Et nisi sponte animi faceres, conarer cogere. Tu perge modò; quò diutius hæc audio, hoc avidius. *PARTH.* Neque Benedictus sine sanguine pugnavit, in hoc panè superior NICETÂ, quòd non os solum, sed omne corpus crementari, magnanimo volutatu per spinas. Et quæso liceat per te, *Ædesime*, pugnam hanc Benedicti, penicillo paulò morosiore depingere.

§. I.

*S*ed antequam gradum promoveam, nonnemi satisfaciendum censco. Quid? (dicat aliquis) viro sceleris tam puro, vitæ tam integro, aries tam impurus insulter? Benedictum etiam spurcus Cupido lacerat? repugnat hoc tam sublimi sanctimonie. Imò propugnat hoc tam sublimem sanctimoniam, quæ nunquam fuisset tanta, nisi sic fuisset tentata. Ne mireris, ð bone; & si nescis, vel à prisco scriptore hoc discere. *Hos itaque Deus*, inquit Seneca, quos probat, quos amat, indurat, recognoscit, exerceat: bonum virum in deliciis non habet: experitur, sibi illum preparat. Quid miraris, bonos viros, ut confirmantur, concuti: non est arbor solida, nisi in quam frequens ventus incurrit: ipsa enim vexatione constringitur, & radices certius figit. Et cuius virtus sine adversario non marcescit, lacerata verò multum sibi adjicit; erigitur cum tangitur, & impellitur: omnia adversa exercitationes putat.

Talis Benedictus, qui molliter habendus non fuit, quandoquidem in tantum belli ducem eligendus. Deinde, bella hæc & rebellionem carnis, vetare qui possumus; non magis quàm Pandari sagittam Menelaus arceret, quam ille furtim & à sociis tectus immisit. Et quamdiu duæ illæ partes, animus & corpus, junctæ concordia quadam discordis; quamdiu divina aura, moles illa cibo tantum (ut Possidonius) recipiendo habilis adtexitur, tamdiu inter eas malè convenit, utique cum de imperio agatur, aut servitute. Regum utraque pars exambit. Et magis illa quæ non debet. Terra attollere se supra ignem suum conatur, & cœnum hoc supra cælum. Hinc in homine dissidia, turbæ, & velut assidua quedam velitantium inter se partium pugna; cui Duces & Imperatores, Ratio & Opinio. Illa pro animo, & in animo: hæc pro corpore, & in eo pugnat. Sensit hanc pugnam & Benedictus, quia homo, quia mortalis, quia unus ex nobis. Sed sensit, non consensit: deprehendit intestini belli motus, sed nec è statu suo excessit, nec trepidus se vinci permisit. Stetit, pedem contulit, manus conseruit, & contra seipsum vires suas expertus est, quæ nunquam certam dare fiduciam sui possunt, nisi plurimæ difficultates hinc & illinc iruerint. Sic verus animus & in hostis sui arbitrium non venturus, probatur: hæc ejus obrussa est. Videte ergo mihi quomodo Benedictus contra Benedictum, hoc est, seipsum pugnet: prælusionem attendite.

Tom. I.

§. II.

*A*dest avicula, sed nigella, & quales in Plutonis caveâ sunt. Adest ex Orco submissa, tanquam una ex velitibus, & quæ prælio exortum daret, docta prius à nigro illo magistro, qui ipsi Stygium *Avæ* expedit. Exequitur ergo quæ iussa, & vices suas bellè fungitur. Vultum viri sancti circumvolat, alis decorè remigat; & nescio quid blandum susurrat. Blandiri eam diceret, quæ insidias struebat, jugulum & salurem petebat. Pergit illa & circa Benedicti caput, assiduo volatu auram circumat. Corvum crederes qui esurienti Thesbytæ Ceterem deportarat. Nec sese ingerere cessat vel invito, adèd ut manu capi posset; sed cruce, quam manus benè cauta efformarat, cedere cogitur, & in infernas caveas, unde subvolat, remeare. Pugnam finitam creditis? nondum cœpit. Anteludium hoc fuit & initium pugna: luforiis tantum telis ater ille cornicen pulsus, & nondum vulnus, neque vera congressio: purè solum à ferro hasta, ut olim, & obtusi gladii in auras jactati. Jam primum decretorios stylos & pugnatorios mucrones cerneris, & à ludicris transitum ad vera & versa arma.

Vix avolavit illa Cocyti merula, cùm Acherontis Imperator classicum canere, omnem Veneris exercitum convocare, inflammare in prælium, instigare in Benedictum: illatam sæpius ab illo injuriam exaggerare, prædicare suorum vires, Benedicti extenuare, omnes dolis & fraudibus armare, tandem amandare, & victoriam polliceri. Ruit immunda phalanx ipsa Cypride duce, & facibus Avernali sulphure stipatis casti pectoris incenia it expugnatum. Ah, Benedicte! in te vadit pedes ille Veneris, ni validus occurras, victus es, plures in te convolant Cupidines, quàm olim Arcefilaus circa marmoream Icenam effigiar. E pecti hoc natum putas, *Ædesime*, & unum aliquod è ceteris figmentis? Rem dixi, de modo quo dixi, non laboro, nec aliud faceri codices loquuntur, quàm sæpe plures cacodæmonas (quid ajo?) legiones totas in unicum hominem immisissas asserunt. Et certè in Benedictum non ab uno tantum impetus; acies totæ in illum videntur pugnasse. Adèd enim faces illas tartareas sensit, adèd pectus exæstuvit flammis non puris, ut vix amplius durare sibi visus, contra tam latè populans incendium. Et propè fuit ut loca illa deserta desertum irer, & in urbem rediret.

§. III.

*S*ed adest auxiliatrix manus, & qui voluit Benedictus impugnari, expugnari veruit. Adest Numen & animum fatiscentem in prælium restituit. Mox ipse Divus recepto animo, & quasi aquâ è languido refocillatus, semetipsum affatur, & Benedicte, inquit, cedis? & potior tibi fugacissimæ voluptatis umbra quàm cælum, quàm Deus? nec exitum spectas? quò ruis? hæc olim polliceris, nempe celsurum voluptati, quæ pænè antequam venit, aufugit. Tamen vile tibi cæli præmium? tam jucunda inferorum incendia? ubi robur? ubi per tot annos sapientiæ meditata studia, ubi ille animus, qui possit dicere: *sifratius illabatur orbis*, non expavescam. Et quæso; pudorem longâ inedia, crebrâ infomnia, multâ tolerantia adhuc servarum, momento perdes? Non ita. Et tu pecus (carnem suam compellat) hæc affectes contra rationem, contra leges, contra Deum? hæc in me cudas pericula? tu me hosti prodere, cælo extrudere, infero draconi glutendum objicere? mercedem ferres, ne dubita, te dignam. Mulceberis: & curabo ut hodie bene tibi sit. Dum hæc fatur, obliquos utrimque secus dimittit oculos, & arma circumspicit, quibus in rebellem carnem vindictet. Et en tibi, proximè circumspicientem densi spinarum nexus, & crudele senticentum, quod sine contractu sauciet vel tantum spectantes oculos. Et bene est, inquit Benedictus, etiam de le-

F f

étulo

Adversus
probat
victorem.

cap. 1.

Etulo tibi provisum, mea Caro; blanditer per illum volutaberis: quin ergo te, dignam hoc toro, molliusculè illic repono?

Et nudum
spinis involvit.

Primi quidem in omnibus præliis vincuntur oculi: & sepe prius fugæ quàm pugnae locus quaeritur. At Benedicti oculi etsi dumorum aspectu pavidi, non tamen fugitivi. Neque ullus cunctationi locus in eo consilio, quod non potest laudari nisi peractum. Mox enim Benedictus, post amarulentos in carnem jocos, piè iratus & sanctè crudelis, vultum asseverat, virum se gerit, & laciniis deestit, neque latus obdit, ut olim pugiles, sed toto corpore ad veprium ictus expositus, nullam partem spineto interdicit. Et videte quàm non hæreat, quàm secum non multa putet, quàm sibi non ignoscat: Melius est, inquit, corpus ardeat quàm animus; laceretur illud, quàm iste. Vix hæc fatus, inermis corpus & nudum, hilari jactu in horridum dumetum præcipitat, & sacros artus horrentibus undique paliuris fortissimè induit. Currunt ex omni parte cruoris rivuli, & virides spinarum gladios liberaliter purpurant.

§. IV.

Hec jam oculos, & spectate mihi purpureum corpus in mucronato hoc lectulo. Huc & aures, non quæ lamenta & questus, sed quæ herois invictas voces audiant & adorent. Jacet inter spinarum scopiones; non lacrymat, non ejulat; nec ingemit quidem. Sed ipse sui tortor & spectator, quod olim gladiatoribus Romani: *Repete ictum, repetere*; hoc ipse sibi acclamat, & suæ voci obsecundans, transfixa membra magis versat, & quasi extricando se laboret, altius intricat, sentetque toto & profundo corpore admittit, & nova vulnera infligit, live ampliat antiqua. Nec satis. Corpus quod vepres, etiam verba lancinant: Jam, mi care aqualicula, inquit heros, jam volutari licet & satiari. Explica tenellos artus, amplexare hos flores, & petulantia tuæ hic indulge, quantum satis. Tandem uti solebant Quirites victo gladiatore, exclamat, *Hoc habet.*

Ah, Benedicte! (sed quid triumphis ingemisco?) ô magne athleta! jam tibi licet vocem illam emittere: *Vici*; & quidem victores gentium, ardores pravis. Et tu ille sapiens es, qui licet uratur, crucietur, in Phalaridis tauro sit, dicat tamen: *Quàm suave est hoc: quàm hoc non curo: beatus sum.* Hæ voces in ipsa officina voluptatis auditæ; cur ergo incredibiles sunt apud eos qui virtutem colunt? Quàm bene Seneca: *Licet corpus, plenum bonâ conscientia, frillet; placebit illi ignis, per quem bona fides collucebit.* Verè

Latius est, quoties magno sibi constat HONESTVM.

Et Christianus Doctor hæc consignans Ambrosius: *Non frangitur*, inquit, *sapiens doloribus corporis: sed etiam in aruminis beatus manet.* Etiam & tu Benedicte: imò beatus non mansisses, nisi quam sibi corpus beatitudinem fingit, abjecisses. Vicisti peccatum, quia transulisti incendium. O rubi, nulli minùs quàm Benedicto erubescendi! vos Veneri pudorem incussistis & ruborem: illa in rubis victa, quæ rubos venerat satūra. Flammæ ex Idâ tulit in Castinatem, sed flammis pulsa est; æstuabat in voluptates Benedicti animus, sed hic æstus urticarum incendio repressus. Sentibus impunè licuit venas rimari, ne merla visceribus libido, penitus medullas sorberet.

§. V.

Fingit Theocritus impurum Cupidinem ab apiculâ punctum, flentem ad Cytheren rediisse, & voces illas: *Perii, mater, occidi; sepius iterasse.* Quàm verius ego; Cupidines omnes quotquot Benedicto insultarunt, à suo victore discessisse, nec sine amaro ploratu. Et hoc illud è carduis vallum est, in quo vir sanctus ho-

stem suum, seipsum exarmavit; sanguinem suum senticeto gustandum propinavit, triumphavit Venerem, turpemque ignem frigare jussit. Sic miles iste vulnerato corpore animum reddidit invulnerabilem; incendium non quidem evitavit, sed mutavit; mentem servavit, cum calcavit carnem. Quod si huic pepercisset, tyrannus fuisset in illam. Vulneribus ergo vulnera perficiunt, & flammis restinxit flammæ. Iracundis tribulorum manibus corpus objecit lacerandum, ut ab ureidine integrum servaret animum. Quod si noluisse esse saucio corpore, fuisset animo; & hunc non effecisset sanum, nisi prius insanum illud. Mirum & novum sanandi genus, sanitatem amittere; & ô novum artificium lucrandi, jacturam facere! quamvis hæc nec jactura quidem, nisi luti sanguine mixti, Corporis. Et sit damnum, corpus hoc, quod, Solone teste, cum oritur, putredo; cum vivit, bellua; cum moritur, vermium efca est: inquam, damnum, hanc belluam, an efcam belluarum, ledere: quantum hoc est, & quàm nihil præ victoriâ quæ ex hoc nascitur? Bis vincit, qui se vincit: neque pulchrior, addo, neque opulentior est victoriâ, quàm de seipso. Innumerabiles sunt qui urbes, qui populos habuere in potestate, paucissimi qui se. Neque mihi jactes ustulatam dexteram tuam Scævola. Facesse: talis actor non fuisses, nisi tales spectatores habuisses. Benedictus, Nicetas, sexcenti alii, teste celo, spectatore Deo, & solo non aspirant gloriam, sed profligant: tantò illa digniores, quantò minus esse voluerunt. Ite Mutii, ite Lucetia, vos violentas vobis manus attulistis jam violatæ: nostri hi athletæ ne violarentur. Non disputo, quo jure sibi vitam eripiat, qui non dedit. Benedictus, Nicetas, alii, servarunt vitam, vel rectius, vivam mortem membris intulerunt, ut animi mortem effugerent, tantò clariiores cunctis aliis, quantò fortiores. Secum luctati sunt, spinas & supplicium sibi attemperarunt; pigrum illis visum sudore acquirere, quod possent sanguine. Verè petierunt

pulchram per vulnera mortem:

mortem ajo, non corporis, sed Cupidinis impuri; mortem omnium vitiorum. Viam ad cælum non voluptariam, non stratum rosas, non quæ plano pede aditur, sed dumis asperam ostenderunt: nec ostenderunt solum, sed iverunt illam, pervenerunt per illam, quò plerique cupiunt pervenire, non ire. Sinitur nimirum per blandimenta corpus valescere, languescere animus. Vegetandus est hic, frangendum illud. Atque uti pugio vetustate obtusus asperatur saxo, & mucro ardescere jubetur: sic corpus sepe quò non vult, stimulis adigendum. Turpe certe est comitatu, ut rectè Tacitus, *virtutem principis non adæquare.* Factum Benedicti aut Nicetæ admiramur: & imitari possumus. Neque ulli, Jobo sic proclamante, missio prius indulgeret ex hac militiâ, quàm è vitâ. Inquietus puer est, imò ipsa inquietus cæcus ille Deus, quietos tamen & cæcos ferit, aut feriendo cæcos facit. Impia sagitta Benedictum teigit, non prostravit. Infamem sibi repulsam tulit, telumque retulit retulsum, imò fractum, & pro victoriâ lacrymas habuit & pudorem, qui illum extorquere voluit. At nimum durum est, inquis, rubos insilire, membra spinis amicare, excire sanguinem. Vis leviora? *Aude hunc hostem serio fugere, & vicisti.*

CAPVT II.

Pugna NICETÆ & Victoria Epici descripta.

DESIMVS. Illustrissima prorsus fuit, & hæc Benedicti de seipso victoriâ. Sed nescio quid majoris admirationis habeat, si vincat undequaque victus, quemadmodum vicisti NICETAS. Benedictus cum pugnare